

Dôvodová správa

Návrh Pravidiel kontrolnej činnosti Útvary hlavného kontrolóra Košického samosprávneho kraja (ďalej len „návrh pravidiel kontrolnej činnosti“), ktoré v prípade schválenia a nadobudnutia účinnosti rušia Pravidlá kontrolnej činnosti Útvary hlavného kontrolóra Košického samosprávneho kraja schválené Zastupiteľstvom Košického samosprávneho kraja uznesením č. 162/2014 dňa 15. decembra 2014 (ďalej len „platné pravidlá kontrolnej činnosti“), sa predkladá z dôvodu zosúladenia s platnou legislatívou a zapracovania zmien, ktoré vyplývajú z doterajších skúseností z nového systému kontrolnej činnosti uplatňovaného od roku 2015 a potrieb aplikačnej praxe ÚHK KSK.

V novembri 2015 bol NR SR prijatý nový predpis týkajúci sa procesnej stránky výkonu kontroly - zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o finančnej kontrole a audite“), ktorým sa zrušil pôvodný zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení. Podstatnou zmenou v novom zákone je zlúčenie inštitútu následnej finančnej kontroly s vnútorným auditom. Ponecháva sa len vnútorný audit s tým, že sa rozširujú jeho kompetencie o kompetencie následnej finančnej kontroly. Menia sa procesné postupy a náležitosti výsledných materiálov z kontroly.

Navrhované zmeny vyplývajúce z doterajších skúseností a potrieb aplikačnej praxe boli predmetom diskusií na rokovaní komisií Zastupiteľstva KSK od 25.1.2016 do 5.2.2016, na ktorých bol hlavným kontrolórom uvádzaný materiál „Informácia o zámere zmien v pravidlách kontrolnej činnosti ÚHK KSK“. Predmetné zmeny boli po diskusiách prijaté komisiou Zastupiteľstva KSK bez pripomienok.

Úprava týkajúca sa rozsahu kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra vychádza z aktuálneho znenia zákona o samospráve vyšších územných celkov a v návrhu pravidiel kontrolnej činnosti (§ 1) je upravená odkazom na predmetné ustanovenie zákona (§ 19c zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov) a vecne nedochádza k zmene oproti platným pravidlám kontrolnej činnosti.

V časti cieľ a typy kontrol (§ 2 a 3) je konkretizovaná pôsobnosť kontrolnej činnosti v podobe overovania, hodnotenia, odporúčania a sú zadefinované typy kontroly ako komplexná, tematická, kontrola plnenia opatrení. V uvedených častiach vecne nedochádza k zmene oproti platným pravidlám kontrolnej činnosti.

Navrhované je zrušenie triedenia kontrol podľa druhu: následná finančná kontrola, kontrola hospodárenia a kontrola plnenia verejnej správy. Keďže ÚHK KSK aplikoval už od januára 2015 pri kontrolnej činnosti v rámci druhu kontroly „kontrola hospodárenia“ aj prvky auditu, najmä odporúčací charakter a novým zákonom o finančnej kontrole a audite bol inštitút následnej finančnej kontroly ako „tradičné“ ponímanie kontroly zameranej len na poukazovanie porušenia právnych predpisov zrušený, nie je už potrebné triedenie podľa vecného zamerania a definovanie rozdielného obsahu správy. Všetky kontroly vykonávané ÚHK KSK budú obsahovať jednotné náležitosti návrhu správy a správy podľa nového zákona, vrátane návrhov opatrení a odporúčaní zo strany kontrolného orgánu.

Plán kontrolnej činnosti je upravený v časti (§ 4 a 5) navrhovaných pravidiel kontrolnej činnosti. Vecná zmena je navrhovaná v zostavovaní návrhu plánu kontrolnej činnosti. Navrhuje sa zostavovanie plánu bez určenia konkrétneho názvu subjektu, t.j. v štruktúre: zameranie kontroly, typ kontroly a počet subjektov. Schválením plánu v tejto forme nie je nijako dotknuté právo zastupiteľstva požiadať hlavného kontrolóra o vykonanie kontroly, ktorý v zmysle § 19e ods. 1 písm. g) zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov je povinný takúto kontrolu vykonať.

V novom systéme kontrolnej činnosti je prenesená váha na výkon tematických kontrol, ktoré sú cieľovo zamerané na overovanie identifikovaných rizík (napr. často opakujúce sa chyby pri komplexných kontrolách, aktuálne zmeny v legislatíve, analýza účtovných dát), a teda aj realizované zaradzovanie kontrolovaných subjektov do plánu kontrol nie na základe náhodného, ale cieľového výberu (chybové zistenia, aktuálne legislatívne zmeny, účtovné analýzy – zistené odchýlky, významné sumy a pod.). Plán kontrol zostavovaný s presným určením kontrolovaného subjektu spôsobuje praktické problémy, napr.: skreslenie výstupov z výsledkov tematických kontrol, časová kolízia získania výstupov analýz z účtovných dát a predloženia plánu na schválenie do zastupiteľstva.

Samostatne je upravený postup pri kontrolnej činnosti. Oproti platným pravidlám kontrolnej činnosti sú zahrnuté zmeny legislatívno – technického charakteru precizovaním aktuálnych znení platných všeobecne záväzných právnych predpisov. Ustanovenia § 6 sú doplnené o výkon kontroly za účelom preverenia podnetu fyzickej osoby o protispoločenskej činnosti ako prednostnej kontroly pred plánovanou kontrolou (preverenie zo zákona) a o informačnú povinnosť o plnení plánu v prípade vykonávania „prednostných“ kontrol, t.j. kontrol povinných vykonaním zo zákona.

Ustanovenia týkajúce sa prizvaných osôb (§ 7), pochybností o nepredpojatosti (§ 8) a mlčanlivosti (§ 9) vychádza z aktuálneho znenia zákona o finančnej kontrole a audite a vecne nedochádza k zmene oproti platným pravidlám kontrolnej činnosti.

Výsledné materiály z kontroly (§ 10), ich použitie a obsah náležitostí, sú upravené odvolaním sa na zákon o finančnej kontrole a audite. Vecne dochádza k zmene, pretože už z výsledku kontroly sa nevypracováva správa (v prípade zistenia nedostatkov), alebo záznam (bez nedostatkov) a zápisnica z prerokovania správy, ale len návrh správy a správa. Dôvody vypracovania návrhu čiastkovej správy a čiastkovej správy sú uvedené v predmetnom zákone a v návrhu pravidiel kontrolnej činnosti sú upravené odvolaním na tento osobitný predpis.

Sankčné ustanovenia (§ 11) vychádzajú z aktuálneho znenia zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Vo veci vymedzenia informačnej povinnosti a konaní o uložení sankcií za porušenie finančnej disciplíny nedochádza k zmene oproti platným pravidlám kontrolnej činnosti.

V časti o informovaní a zverejňovaní výsledkov kontroly a predkladaní správy o kontrolnej činnosti (§ 12) je upravený postup informovania orgánov samosprávneho kraja (predseda, zastupiteľstvo) o výsledkoch vykonaných kontrol, zverejňovania výsledkov z ukončených kontrol na webovom sídle KSK a predkladania správy o kontrolnej činnosti.

Zmena oproti platným pravidlám kontrolnej činnosti je navrhovaná vo veci predkladania správy o výsledkoch kontrol. Navrhuje sa výsledky z vykonaných kontrol zverejňovať na webovom sídle KSK a na rokovanie zastupiteľstva predkladať správu o kontrolnej činnosti za príslušný kalendárny rok.

V záujme vyššej transparentnosti a informovanosti verejnosti o činnosti ÚHK KSK bola proaktívne vytvorená a publikovaná nová web stránka ÚHK KSK, prístupná na webovom sídle KSK, ktorá okrem iných informácií o ÚHK KSK obsahuje aj register kontrolných zistení a odporúčaní, ako aj údaje o výsledkoch kontrol. Samozrejme v zmysle § 19f ods. 5 zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov má poslanec právo na sprístupnenie výsledkov kontrol na požiadanie, teda v prípade záujmu o úplné výsledky kontroly budú útvarom hlavného kontrolóra poslancovi bezodkladne sprístupnené. Taktiež zastupiteľstvo má zo zákona právo požiadať kontrolóra o vykonanie konkrétnej kontroly a o predloženie správy o výsledku kontroly na jeho najbližšie zasadnutie (§ 19e ods.

1 písm. d) a g) citovaného zákona) a hlavný kontrolór je povinný túto kontrolu vykonať a predložiť správu.

Z hľadiska aplikačnej praxe je KSK jediným samosprávnym krajom, v ktorom je na každé riadne rokovanie zastupiteľstva predkladaná správa o výsledkoch kontrol.

Návrh na vypustenie povinnosti predkladania správy o výsledkoch kontrol na každé riadne zasadnutie zastupiteľstva je zdôvodnený vyššie nielen aplikačnou praxou, ale je taktiež dôvodný vzhľadom na právny názor Ministerstva vnútra SR v stanovisku, v ktorom je konštatované: „Ustanovenie § 19e ods. 1 písm. d) zákona o samosprávnych krajoch je potrebné aplikovať ako celok, tzn. rešpektujúc aj zmysel posledných slov právnej vety. Z požiadavky predložiť správu o výsledkoch kontroly práve na najbližšom zasadnutí zastupiteľstva, vyplýva, že hlavný kontrolór je povinný predložiť správu o výsledkoch kontroly na zasadnutí, ktoré nasleduje po samotnom požiadaní oprávneným orgánom samosprávneho kraja. Preto každej požiadavke predložiť správu o výsledkoch kontroly podľa § 19e ods. 1 písm. d) zákona o samosprávnych krajoch by mala predchádzať samostatná požiadavka.“

V záverečných ustanoveniach sa navrhuje nadobudnutie účinnosti tohto dokumentu po jeho schválení v Zastupiteľstve Košického samosprávneho kraja odo dňa 1. mája 2016. Zároveň sa rušia doteraz platné Pravidlá kontrolnej činnosti Útvaru hlavného kontrolóra Košického samosprávneho kraja schválené Zastupiteľstvom Košického samosprávneho kraja uznesením č. 162/2014 dňa 15. decembra 2014.

V Košiciach dňa 18. marca 2016

Ing. Ľubomír Hudák, hlavný kontrolór